

Z a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 48. Zettortdeenâ 29. November 1851.

S w i r b u l i .

Swirbulim bij trihs behrni, fo wiafch bij isperrejis besdeligas ligfda. Kad fchee tiffko fpalwas bij dabbujufchi, puikas nebehdneeks ligfdu ispohtija; bet ftiptis wehifch tohs mafus swirbulifchus aiseffe. Tad wezzais swirbulis tohti nobehdajahs par faweem behrneem, ka teem bij pafaulê dshwoht, pirms wiafch tohs labbi warreja pamahziht un no daschdaschadahm breefmahm isfargagt.

Ruddens bija, tad dauds swirbutu fanahze fweefchu-tihrumôs; tur wezzajs swirbulis arri fawus trihs dehlus atradde un tohs ar preeku atwedde pee fewis mahjâs. Ak, dehlini mihti, zik leelas behdas juhfu deht esmu iszeetis par wiffu waffaras laiku, tadeht ka wehtra juhs ne-ismahzitus no mannim bij aiseffufi. Pee-nemmeet nu mannus wahrduš un paklaufat fawam tehwm. Sargajeetees labbi, jo mums maseem putnischeem leelas breefmas draud.

Tad tehws wezzaku dehlu waizaja, kur waffaras laika effoht dshwojis un ka fawu us-turru dabbujis. „Es pa dahrfeem esmu dshwojis un tahrpiaus uu kulkainus lassijees, tee-kams kesberu-ohgas bij gattawas.“ Ak, dehlin, wezzajs falka, barribu mekletees siltis darbs naw; bet te arri dauds irr fo fargatees, ka laudis ar fawu gudribu temi ne uswar. Tadeht arri us preefchu labbi peeluhko, ihpafchi kad laudis fawus dahrfus apeet, garras falki nopehrmetas kahrtis nesdami, kas eefch-puffe isurbtas un kam augfchâ zaurums. „Gan, gan, tehtiht, tahs labbi pasihstu! Tam zaurumam wirfû wiini leek kahdu lappu, lai mehš swirbuti tur pafehduschees krihtam zauri.“ Bribnumš, falka tehws, kur tad tu to effi redsejis? „Weena bohtneeka dahrfâ.“ Tehws atbild: Prezzineeki, gudrineeki —; ja starp

fcheem pafaules-behrneem effi bijis, tad tu deewsgan pafaules gudribas effi eemantojis. Nu statteres labbi un pareiffi walka fawu gudribu; bet luhdsams ne isturrees pots pagudru.

Tad tehws waizaja ohtru dehlu: Kur tad tu effi bijis? „Augfû lungu pilli,“ dehlis atbild. Un tehws atkal falka: Swirbuti un zitti negudri putnischi ne dshwo wifs tahdâs weetas, kur dauds irr felta un samtes un fihfchu-drehbju, brunnas un warras-eerohtfchu, bet arri dauds wannagu un apohgu un — blehfchu. Turrees ar gohdu pee firgu stalleem, kur ausas fihja, jeb pee rijahm, kur labbibu kull, tad ar laimi fawu grandinu warrefi meerâ dabbuht. „Gan, tehws,“ nu atbild dehlis, „bet ja tee stalka-puifchi flafdas un spohstas starp falmeem leek, tad dasch labs tur sawaldsinajahs.“ Kur tad tu to effi redsejis? wezzajs prafta. „Pilli pee stalka-puifcheem!“ Ak, dehlin, pils-laudis kauni laudis. — Ja pilli starp winneem dshwodams fpalwas effi paturerejis, tad deewsgan labbu mahzibu effi eenehmees. Tu pafaulê gan sin-nafi no blehbneeku flafdeem isfargatees. Bet peeluhko labbi, wilks daschkahrt faplehfch arri gudrus funnus.

Weidsoht tehws greefchahs us jaunako dehlu. Nu, ta wiafch falka, tu mans pihf-stulihst, tu allafch bij tas negudrafajs un wahjalajs par teem zitteem. Paleezi tu pee man! Pafaulê irr dauds leelu un niknu putnu ar garrum deggunneem un affeem naggeem, kas tiffai gluhn us mums nabbageem puinifcheem, ka muhs pariht. Turrees tu pee fawas surtes laudim, un lassers tahrpiaus un dferneifichus no kohleem un muhreem, tad paliffi ilgi meerâ. Us fcheem wahrdeem jaunakajs swirbulihst atbild: „Ak, tehtiht mihtlais, kas fawu us-

turru melle bes zittu lauschu flahdes, tas staiga labbu zekku, un neweens apohgs, neds puhze, neds wannags, neds ebrglis winnam taunu ne darrihs, ihpafchi ja winsch fewi un famu taisnu dsihwi ikdeenas, rihtos un wafkaros tam mihtam Deewam parwehl, kas wissu meschu- un lauku-putninu radditajs un ustur-retajs; tas arri to kraullischi brehlschanas un luhgschanas klaufahs. So bes winna gribbefchanas arri ne swirbulihts neds sneega-pikka semme ne nokriht."

Kur, ta prassija tehws, kur tu to effi mahzijeas? Dehls atbild: „Kad ta leela wehtra man aisneffe, tad nahzu lahda basniza. Tur pa waffaras laiku muschas un dsirnektus no lohgeem lassohd dsirdeju, ka mahzitajs winnus peeminnetus wahrds fluddinaja. Tad nu tas Tehws, kas arri wissu swirbulischi tehws, waffara manni mihtligi irr barrojis un man pafargajis no wissahm breefmahm un nikneem putneem.“ Tehws fazzija: Teescham, dehlin mihtajs, ja tu steigfees basnizas un palihdsesi dsirnektus un netiklas muschas isdeldeht un brehlschi us Deewu, ka tee jauni kraullischi darr, un pawehlefees ka wiina famam radditajam, tad palikfi meerä, lai arri wissa pafaule irr pilna niknu un taunu putnu. So kas tam Kungam pawehl famu leet, kas fluffi zee-fchahs, gaid un luhdsahs, kas meeru turr neds aplam fuhdsahs, kas firb' un prahb' un dsihwibu ispuschko tizzohd ar taisnibu, tam teescham Deewas buhs paliga. — Ta wezzajs swirbulis irr runnajs. Gr.

**Wanta, kas wezzakeem jagahda
preeksch faweem behrneem,
u. t. j. pr.**

(Stattees Nr. 47.)

Wiina mahzetti, tee zitti kristiti laudis, arri ne mittejahs zito zittu mahziht un us labbu flubbinahd, un laut gan dascha laikä ir tee kristiti zilweki bij aptumschoti, tad tomehr Kristus wahrds ne warreja isnihkt, un ta mahziba atkal no jauna speedehs zauri un to tum-

fibu aisdsinne, ka faule nakti un padebbefchus. Tad jo wisswairaf muhsu laikos dsennahs Deewa tizzigi kungi, mahzitaji un zitti prah-tigi wihri us to, lauschu prahda apgaismo-fchanu wairoht, ta ka leelaka dalka no kristi-teem laudim, wisswairaf Ewangeliuma tizzigi, dauds flohlahs eezebluschi, un wissas gudribas mahziti irr. Bet ka tad tas nahk, ka muhsu flohlahm wehl tik dauds pretti-runnafchanas un pretti-turreschanas gaddijuschahs? Kadeht tad Latweeschu tauta ne gribb famu pafchu labflahschanu, kam ne gribb pee prahda zilla-fchanas un gudribas nahkt? Ne warru fazzihd, ka Latweeschu tauta tik stubrgalwiga irr, ka wiina to leetu, ko wiina ihsti par derrigu atsiht, tihschi atmett, wiina tik to labbumu ne mahk eestattitees; jo katram, kas flohlahm pretti turrahs, arri irr famas aisdildinafchanas, tadeht, ka katram irr famu gudriba; tee laudis to fliktumu un geuhtumu ween peeminn, to labbumu ne mas wehtra ne likdami. Ja nu tee, kam wairaf dohts, ar famu pohdu ne prezzehs (kuptschohs) ka peenahlahs, tad arri tee, kam mas dohts, famu pohdu pawissam apraks — ja tee mahziti zilweki faweem aptumschoteem brahteem ar labbu preekschischi, un ihsta kristiga mihlestita preekscha ne staigahs; tad par nepateesu Latweeschu tautu par kuhtru warrehs faukt, bet drihsak par bailigu. Mett putnu starpa graudinus, tad tee tuhda palehfees un zitti aisdstrees, bet kas drohshaks, tas fahks ehst un arri tee bailigee drihs pee winneem at-pakkat nolaidifees. Woi naw redsehts, ka behrni sweschu zilweku eeraudsijuschchi no ta behg, tadeht ka daudsreis ar bubbuli eebaiditi; bet kad sweschais abbotus jeb reektus atnessis behrnam rahda un peedahwa, tad jaw paleek drohshaks, nahk arween tumaki un tam paleek par draugu un wiinu tik mihsu turr, ka nu wehlahs, lai tahds zeeminsch ikdeenas atnahktu. Swescha un nepasihstama leeta irr muhsu semmes strahdneekem flohla. Ja gribbam Latweeschu behrnus flohla redseht, tad ta wisspirma leeta irr schi, ka wiinu wezzaki pee flaidras atsihschanas nahktu, un saprastu, ka

skohlas un mahzibas lohti derrigas. Pee schi jauka un Deewam patihkama darba es wehletohs zeenigus lungus, mahzitajus, skohlmeisterus, teefas wihrus, basnizas pehrminderus un wiffus zittus prahzigus wihrus, kam turwaka mihlestiba firdi miht. Kad katris no jums pehz sawa spehka un sapraschanas to laudim ishtahstitu un firdis eespeestu, tad es tizzu, ka Deews sawu swehtibu juhfu wahrdeem ne atraus, un jums tas leclais preeks firdi buhs, ka ne effect dsihwojuschi sawu labbumu ween meklebami, bet to kas daudseem laimi un lablahschanu atnefs. Pasihstu kahdu mahzitaju, kas sawas basnizas pehrminderus allasch pee sewis sa-aizina, ar teem no draudses dsihwofchanas aprunnadamees; tee neklausigee draudses lohzehti tad tohp atfaukti un ihpaschi ar wahrdeem pahrmahziti, un ja tee ne labbojajs, teefat nodohiti. Sa nu tahda wihs katris mahzitajs sawas draudses skohlmeisterus un basnizas pehrminderus sa-aizinatu un teem usdohitu, wiffus draudses-lohzehtu behrnus usralstiht, un arri klacht to aishildinaschanu peeminneht, kadehl katris sawu behrnu skohla ne laisch, tad wihsch to redsedams warretu padohmu peedoht, kahda wihs katris pahrllezinajams, un patis no kangeles, jeb dascham zeetfirdigam ihpaschi sawas mahzibas pee firds likt. Bet ja nu tee isfuhtiti atnahkusch i atbild: Ptaujama irr dauds, bet mas to plahweju; behrnu irr deesgan, bet naw derriga skohlmeistera, kas tohs mahzitu, — tad mannas luhgschanas zillajajs papreeksch us Deewu un tad us jums zeenigeem kungeem un waldineekeem, ko Deews sawa weetâ schinni pasaulé eestahdijis: Gahdajeet, ka katra draudse un pagasta derrigas skohlas taptu ezeltas, fur tizzigi un kreetni skohlmeisteri ar tehwa sapraschanu un mahtes mihlestibu tohs lauschu behrnus par gohdigeem un laimigeem zilwekeem isaudsina; un kad Apustulis Pawwils mahza, ka tam, kas pee ta altara strahda, arridsan no ta altara buhs usturretees, un ka katris strahdneeks sawas algas irr wehrts — tad eetaiseet, ka tas skohlmeisters bes ne kahdahm

leelahm pasauligahm ruhpehm sawu darbu tikkusch i un ar preeku warr isdarriht, un tam ar zittu ne kahdu ammatu sawa maife naw japeln. Tad arri peeminneschu nelaika zeen. mahzitaja Pantenius wahrdu, kas sazzija: „Malku ne warr zirft bes zirea, un skohlmeisters ta ka skohlas behrns ne warr buht bes skohlas eerohtscheem.“ Dauds no teem behrneem, kas ihfu laifu skohlu apmekle, ne spehji few grahmatas un zittas wajadsigas leetas eegahdaht, un skohlmeisteram til pat geuhiti, weenam pascham preeksch wisseem tahs nopirkt. Sa nu tas wifs pee skohlas lihds naw apghadahts, tad arri ta mahzischana ne warr dauds us preekschu eet; jo tahdas sliktas weetâs mehds arri buht tahdi skohlmeisteri, kas no sawas galwas behrneem ne ko ne mahk eestahstahstiht, un tee til pat mulki no skohlas tad pahreet, ka aishgahjuschi.

(Zurplikkam wairak.)

Gefels ar wihraku.

Kad seshu, ko wairs kehniisch ne zeete,
 Par to, ka isloidis bij launu smalku,
 No Laumas pils pagallam isdsinne,
 Tad schis, fur susaosis few pilnu malku,
 Ar dohgahm sablehur, pirktahm Aptheké,
 Un rohschu elji gurnus apsmehre,
 Nahk atkal weefibâs tur Laumas ollâ
 Un notuppahs, bes kauna, wirsus gallâ.

Reganti schis tur leppojahs;
 Bet swebri aisture deggunus, sohl schkandeht,
 Wejs lahjis ruhj un lakkis nemmahs naudeht;
 Arr marschalls Rohdopis *) ais zitteem apgullahs.
 Paté Lauma krehpes kratt un fauz: eij, smirdons, laukâ;
 Zu welti eetinni few smarschâ jaukâ.
 Arr wihraks smird pee tawa kashoka,
 No blehdibas nejauki smirdascha.

Gan blehdis rahda sewi gohdigu
 Zaur to ka gresnojahs ar tizzibu,
 Bet welti wihsch ar swehtem wahrdeem spehle.
 To pasihst, jeshu tam irr weikla mehle,
 Ka firds tam puhst, ka mahta nejauka,
 Par ihgnimnu no darbu launuma.

ps.

*) Rohdons irr wilka waheds.

Leefas flubbinaschana.

No Leelas Seffamas Krohna pagasta teefas tohp wisseem pee schihs pagasta teefas aprinka peerakfiteem pagasta lohjekleem, titlabb no wibrischku kà arri no seemischku kabrtas, kas taggad zittòs pagastòs uštursrahš, zaur scho stannamu darrihtš, ka wiani woi pee zitteem pagasteem lai peerakfahš, jeb beš kaweschanas pee saweem wezzeem pagasteem peeweldahš. Masà Seffamà, tai 10tà November 1851. 1

(Nr. 1436.) Pagasta wezzakajs Tschabbut.
Allunan, teefas ftrihweris.

Zittas flubbinaschana.

Us ta zekla no Dschubstes us Udsirri irr festoern tai 17tà November lahde pasudduse, kas rattu patkòlò bij peefstruhweta, un fur schahdas leetas bij eekschà: maks ar 150 rubleem sudraba, messelà un sibkà nauda, 2 sudraba lukturi, raibi isstrahdati un kahou 10 zollu augsti, 4 pabri sudraba naschu ar gappelehm, sibnieti ar teem bohfstabeem L. H. un ar frohni pabri teem bohfstabeem, 1 mella sibdes, 1 mella willana un 1 falka un balta stanell-kleite, 1 wibrischku swabekl no mellas wadmallas, 1 wibrischku swabekl no balta un mella stanell, 6 smalki wibrischku frekli ar teem bohfstabeem N. K. un frohni sibnieti, un daschada zitta seemischku un wibrischku wescha; 1 eeksch bruhna un melna wahka eeseeta nohtu-grahmata ar L. K. sibneta, 1 gadda gahjums Wabzu Awischu ar bildehm, 1 gadda gahjums Spranzuschu Awischu ar to wirfraktin: „Journal de jeunes personnes“, 2 pehmindera-frittanzes us siempel-papibra rakfitaš, 2 Spranzuschu grahmatas ar teem wirfrakteen: „Corinne“ falkà wahkà, un „Paul et Virginie“ mella wahkà eeseetas, 1 eeksch melna beesu papibra wahka eeschubts renemschanas- un isochschanas-rullis, 2 puzzuaschi ar balteem spalteem, 1 masš appatsch wairoschanas-speegelis mella rahnl,

un daschadas zittas masas leetas. Scho sinnamu dar-
ridams es apfohlu tam, kas man schihs leetas atpakkal
flappe, trihsdesmit rub. sudr. pateizibas naudas.

Udsirre, tai 19tà November 1851. 2

N. v. Roskull.

Weens neprezzehtš un dimi prezzehti waggari, kam labbas sihmes par sawu ušweschanohs un kas proht latwiski rakfihst, warr por Zabaeem 1852 Krohna Sarkanmuischà pee Wenteepils deenestu ar labbu lohni dabbubt; weens no teem prezzeeteem waggareem warr arriofan mohdere- schann ušnemt. Kas schihs meetas gribb peenent, lai peeteizahš pee Krohna Sarkanmuischàs muischawaldischanas, un ja to ne eespehji, tad lai peeteizahš pee rahtskunga D. H. Günther, Jelgamà, prett Latweeschu basnizu.

Tohs gadda-tirguš, fo lihbs schim tai dsimtsmuischà Wahrme (pee Kuldigas) turreja, turpmak wairs ne turrehš. Wahrme, tai 13tà November 1851. 2

Muischawaldischana.

Sinna par jaunuu grahmatu.

Pee J. W. Steffenhagen un dehla Jelgamà warr dabbubt:

See trihs pehdigi spreddiki, fo no sawas mihlas tehwu draudses Kursemme schkirdamees winnas basnizàs fazzija W. Hillner, taggad wezzakajs mahzitajs pee Mihgas Jahna basnizàs. Malsa 10 Kap. f.

S i n n a.

Zeen. mahz. Ex. no S. Mubsu firdš un dwehfele jumš isdohd leelu pateizibu, ka juhs nodohmajuschu mubsu Latweeschu neitriku ar jaunahm gohda drehbehu gebrrt. Us swehtkeem un jaunuu gaddu kuhu drahnas gan der. Lai Deewš swehti juhsu nibkò ligšu, fur tahoi mubdri un gudri putnini tohp isperrefti. Lai tee zitti arri atffreen tikpat drehjehi kà schee swirbulischi. Tee sawu zekla pa pasauli gan arri gohdam isstaigahš. — Pateizeect, luhdsami, arri saw-em nibleem annmata beedreem, kas nodohmajuschu til labbu firdi mumš parahdibt. — To rakfiohi ir juhsu miblas dahranas, zeen. mahz. R. no A., zeen. mahz. L. no B. un zeen. mahz. . . n . . no D., un ir miblais Z—t atnabfuschas. Waldees, paldees! Lai Deewš jumš dohd awligus swehtkns! Zeen. mahz. . . n . . Ja Deewš dohs wesselibu un spehku to Latweeschu foblas grahmatu beigt, fo patlabban sabkuschu sarakfihst, tad buhs jaranga tahodš „landkartes“ foblahm sagahbaht, kà juhs wehlejetees. S—3